

Startside>Familiereftige forhold og arv>Forældreansvar, forældremyndighed og samværsret Forældreansvar, forældremyndighed og samværsret

Luxembourg

1 Hvad indebærer begrebet "forældremyndighed" i praksis? Hvilke rettigheder og pligter har indehaveren af forældremyndigheden?

Fra en terminologisk synsvinkel foretrækker man i Storhertugdømmet Luxembourg udtrykket "autorité parentale" (forældremyndighed) frem for "responsabilité parentale" (forældreansvar). Der er tale om en række rettigheder og pligter, som ved lov er tillagt forældrene, hvad angår mindreårige, ikkemyndiggjorte børns person og formue med henblik på at sikre, at forældrene løfter de opgaver, der påhviler dem med hensyn til barnets beskyttelse, uddannelse og underhold.

Forældremyndigheden tilkommer begge forældre, der skal værne om barnets sikkerhed, helbred og moral, sikre dets uddannelse og give mulighed for dets udvikling under hensyntagen til dets person. Forældrene har over for barnet en ret og pligt til at overvåge dets underhold og uddannelse. Forældremyndigheden er ikke en absolut og ubetinget ret. Forældremyndigheden skal nemlig udøves under hensyntagen til barnets tarv.

2 Hvem har normalt forældremyndigheden over et barn?

Hvis forældreskabet fastslås for hver af forældrene, udøver disse i princippet forældremyndigheden i fællesskab, uanset om de er gift eller ej, har indgået en PACS (lovreguleret samlivskontrakt) eller ej, er separeret eller skilt. Hvis slægtskabet ikke er fastslået for en af forældrene, eller hvis en af dem er afgået ved døden, er fraværende eller er ude af stand til at give udtryk for sin vilje, udøver den anden forældremyndigheden alene.

3 Kan der udpeges en anden person i stedet for forældrene, hvis disse ikke kan eller ikke ønsker at udøve forældremyndigheden over deres børn?

Afgår forældrene ved døden, eller er de ude af stand til at tage sig af børnene, skal der udpeges en værge. Den længstlevende forælder kan vælge en værge. Sker dette ikke, udpeger den institution, som varetager mindreåriges interesser (conseil de famille), eller den særlige domstol i børnesager (juge aux affaires familiales) en værge.

4 Hvordan reguleres spørgsmålet om forældremyndigheden, hvis forældrene bliver skilt, eller deres forhold opløses?

I princippet ændrer forældrenes separation eller skilsmisse ikke betingelserne for udøvelse af forældremyndigheden, der fortsat udøves i fællesskab af begge forældre. Efter deres separation skal de fortsat træffe alle vigtige beslutninger vedrørende barnets liv sammen. Over for tredjemand i god tro anses hver af forældrene for at handle med den andens samtykke, når den pågældende alene træffer almindelige beslutninger i overensstemmelse med forældremyndigheden vedrørende barnets person.

Det er udelukkende, når barnets tarv kræver det, at retten kan overlade udøvelsen af forældremyndigheden til den ene af forældrene. I så fald træffer den forælder, der har fået tildelt forældremyndigheden, beslutningerne vedrørende barnet alene. Den anden forælder bevarer dog retten til at blive informeret og følge barnets underhold og uddannelse. Medmindre der foreligger vægtige grunde, har den pågældende ligeledes ret til samvær og ret til at have barnet boende.

Under ekstraordinære omstændigheder kan retten beslutte at overlade barnet til tredjemand, som så skal udøve forældremyndigheden over barnet.

Hvis barnet overlades til tredjemand med forældrenes samtykke, udøves forældremyndigheden fortsat af forældrene. Den person, der har fået overdraget barnet, træffer imidlertid alle almindelige foranstaltninger vedrørende opsynet med barnet og dets uddannelse. Når retten midlertidigt overlader barnet til en tredjemand, kan den beslutte, at denne tredjemand skal anmode om, at der udpeges en fast værge.

5 Hvilke formaliteter skal overholdes, for at en aftale mellem forældrene om forældremyndighed bliver juridisk bindende?

En aftale mellem forældrene om et spørgsmål vedrørende forældremyndigheden er kun retligt bindende, hvis den er godkendt af den kompetente domstol.

6 Hvilke alternative konfliktløsningsmuligheder findes der, hvis forældrene ikke kan nå til enighed om en aftale om forældremyndigheden?

Forældrene har mulighed for at benytte familiemægling.

7 Hvilke spørgsmål vedrørende barnet kan dommeren afgøre, hvis forældrene går til domstolene?

Den særlige domstol i børnesager kan træffe afgørelse om følgende spørgsmål:

anmodninger vedrørende udøvelse af forældremyndighed, bortset fra anmodninger om fortabelse af forældremyndighed. Her er tale om de nærmere betingelser for forældrenes udøvelse af fælles forældremyndighed, uanset om de er gift eller ej, er separeret eller skilt. Udøvelsen af forældremyndigheden overlades kun til den ene af forældrene, når barnets tarv kræver det

udøvelsen af retten til samvær med barnet og retten til at have barnet boende for den forælder, som ikke har forældremyndigheden: Denne ret kan kun nægtes af vægtige grunde

barnets ret til at bevare personlig kontakt til sine slægtninge i opstigende linje: Kun barnets tarv kan hindre denne ret. I så fald fastsætter retten de nærmere betingelser for kontakten mellem barnet og slægtningen i opstigende linje

andre personers ret til at have samvær med barnet eller til at have barnet boende, hvad enten der er tale om slægtninge eller ej: Domstolen tilkender denne ret i ekstraordinære situationer

forpligtelsen til at bidrage til barnets underhold og uddannelse mens forældrene lever sammen. Hvis forældrene bliver separeret, kan denne have form af et børnebidrag og fastsættes ud fra barnets behov og forældrenes bidragsevne og kan fortsat betales, efter at barnet er blevet myndigt, hvis barnet ikke kan sikre sit eget udkomme.

8 Hvis den ene af forældrene får tilkendt forældremyndigheden alene, betyder det så, at vedkommende kan træffe beslutninger om alle forhold omkring barnet uden først at rådføre sig med den anden part?

I princippet ændrer forældrenes separation eller skilsmisse ikke betingelserne for udøvelse af forældremyndigheden, der fortsat udøves i fællesskab af begge forældre. De skal fortsat træffe alle vigtige beslutninger vedrørende barnets liv sammen (underhold, skole- og uddannelsesvejledning osv.).

Det er udelukkende, når barnets tarv kræver det, at retten overlader udøvelsen af forældremyndigheden til den ene af forældrene. I så fald træffer den forælder, der har fået tildelt forældremyndigheden, beslutningerne vedrørende barnet alene. Den anden forælder bevarer dog retten til at blive informeret og følge barnets underhold og uddannelse. Medmindre der foreligger vægtige grunde, har den pågældende ligeledes ret til samvær og ret til at have barnet boende. Hvis forældrene bliver skilt, skal de hver især således opretholde personlig kontakt med barnet og respektere dets tilknytning til den anden forælder. Såfremt den forælder, der ikke har forældremyndigheden, mener, at den anden forælder ikke udøver forældremyndigheden i overensstemmelse med barnets tarv, kan vedkommende anmode den kompetente domstol om at afgøre tvisten. I så fald kan domstolen i givet fald foretage en ændring i tildelingen af forældremyndigheden eller fastsætte nærmere betingelser for udøvelsen heraf.

9 Hvad betyder det i praksis, hvis domstolen tillægger forældrene fælles forældremyndighed over et barn?

Fælles forældremyndighed forudsætter i tilfælde af forældrenes separation bred enighed til sikring af et løbende og konstruktivt samarbejde omkring forældrenes beslutninger vedrørende udøvelsen af forældremyndigheden samt barnets underhold og uddannelse. Den særlige domstol i børnesager træffer afgørelser, som altid er motiveret af barnets tarv.

10 Til hvilken domstol eller anden myndighed skal jeg indgive anmodning om forældremyndighed? Hvilke formaliteter skal overholdes, og hvilke dokumenter skal jeg vedlægge min anmodning?

Sagsøgeren kan indbringe sagen for den særlige domstol i børnesager ved at indgive en begæring til kredsdomstolen. Ud over datoen og sagens genstand skal begæringen indeholde parternes fulde navn og adresse samt deres fødselsdato og fødested. Har den, der indgiver begæringen, ikke bopæl i Storhertugdømmet, skal denne også oplyse sin bopælsadresse i landet; ellers er begæringen ikke gyldig. Det er ikke nødvendigt med en advokats mellemkomst. Justitskontoret indkalder parterne inden for en frist på 15 dage, medmindre der er tale om afstandsfrist som fastsat i den nye civile retsplejelov (Nouveau Code de Procédure Civile).

Undtagelsesvis henhører sagen om hel eller delvis fortabelse af forældremyndigheden ikke under den særlige domstol i børnesager, men under kredsdomstolen (tribunal d'arrondissement), der sættes som civilret. Sagen skal anlægges af anklagemyndigheden ved kredsdomstolen i den retskreds, hvor en af forældrene har sin bopæl. Er forældrenes bopæl eller sædvanlige opholdssted i landet ukendt, anlægges sagen ved kredsdomstolen på det sted, hvor børnene opholder sig. Opholder børnene sig ikke alle sammen i samme arrondissement, anlægges sagen ved kredsdomstolen i Luxembourg by. Den offentlige anklager (procureur d'Etat) iværksætter en undersøgelse af den mindreåriges families situation og af forældrenes moral. Disse opfordres til at fremlægge de bemærkninger og indvendinger for retten, som de finder relevante. Begæringen om fortabelse af forældremyndighed skal indeholde en redegørelse for de faktiske omstændigheder og skal vedlægges relevante bilag. Justitssekretæren forkynder begæringen og indkalder den eller de forældre eller slægtninge i opstigende linje, som kravet er rettet mod. Det er ikke nødvendigt med en advokats mellemkomst. Retten kan under alle omstændigheder af egen drift eller på begæring af parterne træffe de foreløbige foranstaltninger, den finder nyttige for udøvelsen af forældremyndigheden over barnet. Retten kan ligeledes ophæve eller ændre sådanne foranstaltninger. En forælder eller værge, der ønsker at generhverve de rettigheder, som er blevet frataget vedkommende, skal indgive begæring herom til retten på det sted, hvor den, der har fået overdraget rettighederne, har sin bopæl eller sit sædvanlige opholdssted.

11 Hvilken procedure anvendes i disse tilfælde? Findes der en hasteprocedure?

Sagen ved den særlige domstol i børnesager indledes ved, at en af forældrene eller en mindreårig med fuld dømmekraft indgiver en begæring under betingelserne i artikel 1007-50 i den nye civile retsplejelov. Parterne behøver ikke en advokats mellemkomst, undtagen når begæringen indgives i forbindelse med en skilsmisse på grund af uigenkaldeligt brud på det ægteskabelige forhold eller ved en sag om separation. I disse tilfælde er en advokats mellemkomst obligatorisk.

Begæringen indgives på almindeligt papir til justitskontoret ved den kredsdomstol, der har stedlig kompetence, dvs.:

domstolen på det sted, hvor familiens bopæl er beliggende

hvis forældrene bor hver for sig, domstolen på det sted, hvor den forælder, som de mindreårige børn sædvanligvis bor hos, har sin bopæl i tilfælde af fælles udøvelse af forældremyndigheden, eller det sted, hvor den forælder, der alene udøver denne myndighed, har bopæl

i øvrige tilfælde: domstolen på det sted, hvor den part, som ikke har taget initiativet til begæringen, har bopæl.

I tilfælde af en fælles begæring er den kompetente domstol domstolen på det sted, hvor den ene af forældrene har bopæl, efter deres eget valg. Nærmere oplysninger kan ses i artikel 1007-2 i den nye civile retsplejelov (Nouveau Code de procédure civile).

Når begæringen indgives i forbindelse med en skilsmisse på grund af uigenkaldeligt brud på det ægteskabelige forhold eller separation, ligger den stedligt kompetente domstol på det sted, hvor ægtefællerne har deres fælles bopæl, eller i mangel heraf, det sted, hvor den sagsøgte ægtefælle har sin bopæl.

Retsmøder vedrørende begæring om fastsættelse eller ændring af udøvelsen af forældremyndigheden og retten til samvær og til at have barnet boende afholdes inden for en frist på én måned fra indkaldelsen.

Retsmøder ved den særlige domstol i børnesager er ikke offentlige. De holdes for lukkede døre. Der træffes i princippet afgørelse af én dommer, men tvisten kan henvises til et panel af flere dommere i tilfælde af særligt komplekse forhold. Domstolen behandler også hastesager.

Den særlige domstol i børnesager hører personligt hver af parterne og har til opgave at forsøge at forsone dem. Den kan foreslå parterne en mæglingsforanstaltning. Den kan foranstalte en socialundersøgelse eller enhver anden undersøgelsesforanstaltning. Når den særlige domstol i børnesager træffer afgørelse om de nærmere betingelser for udøvelse af forældremyndigheden, kan den f.eks. tage hensyn til den tidligere praksis, forældrene har fulgt, eller tidligere indgæede aftaler, de følelser, det mindreårige barn, giver udtryk for, hver af forældrenes evne til at påtage sig sine pligter og respektere den andens rettigheder, resultatet af ekspertundersøgelser eller andre socialundersøgelser, der er foretaget.

I tilfælde af anmodning om underholdsbidrag eller anmodning om bidrag til barnets underhold og uddannelse, kan den særlige domstol i børnesager pålægge parterne og også tredjemand at afgive oplysninger eller forelægge regnskaber eller regnskabsbilag, så det er muligt at fastslå parternes indkomster, fordringer eller arbejdsresultater.

Afgørelser truffet af den særlige domstol i børnesager skal appelleres inden for en frist på 40 dage. Begæring herom skal underskrives af en advokat med møderet for domstolene.

I absolutte hastesager, der er behørigt begrundet i begæringen, og når den særlige domstol i børnesager allerede har fået indbragt en stævning, kan den undtagelsesvis få indbragt en begæring om foreløbige foranstaltninger. Begæringen om foreløbige foranstaltninger indgives til justitskontoret ved den kompetente kredsdomstol med henblik på afgørelse om påstandens realitet. Det er ikke nødvendigt med en advokats mellemkomst.

12 Kan jeg få retshjælp?

Personer, hvis indtægter anses for utilstrækkelige efter luxembourgsk ret, kan få retshjælp. Med henblik herpå skal de udfylde et spørgeskema, der kan rekvireres hos den centrale tjeneste for social bistand (service central d'assistance sociale) og indlevere det til den kompetente advokatrådsformand (Bâtonnier de l'Ordre des avocats), som træffer afgørelse.

Retshjælpen dækker alle udgifter i forbindelse med de sager, procedurer eller dispositioner, som den er ydet til. Den dækker f.eks. stempelafgifter og registreringsgebyrer, administrative udgifter, advokatsalærer, stævningsmands- og fogedagebyrer, notarudgifter og -salærer, udgifter og honorarer til teknisk sagkyndige, vidnegodtgørelser, oversætter- og tolkehonorarer, udgifter til attesterede erklæringer fra udenlandske myndigheder, rejseudgifter, gebyrer og udgifter i forbindelse med tinglysning, udlæg, arrest, underpant i fast ejendom, underpant i løsøre samt eventuel annoncering i dagblade.

13 Kan en afgørelse om forældremyndighed appelleres?

Det er muligt at appellere en afgørelse om forældremyndighed til appelretten. Appelfristen er normalt 40 dage. Fristen for appel af en afgørelse fra den særlige domstol i børnesager om foreløbige foranstaltninger i sager om enten skilsmisse i forbindelse med uigenkaldeligt brud på det ægteskabelige forhold eller separation eller i forbindelse med en hastesag er på 15 dage.

14 I visse tilfælde kan det være nødvendigt at gå til en domstol eller en anden myndighed for at få en retsafgørelse om forældremyndighed fuldbyrdet.

Hvilken procedure anvendes i disse tilfælde?

Det tilkommer den særlige domstol i børnesager, som har fastlagt, i hvilke perioder barnet kan bo hos den ene og den anden af sine forældre, eller som har fastsat en forælders eller en tredjemands ret til samvær, efterfølgende at knytte tvangsforanstaltninger til sin afgørelse. Domstolen bestemmer disse foranstaltningers art og betingelserne for deres udøvelse af hensyn til barnets tarv. Den kan fastsætte en tvangsbøde for at sikre, at den kommende afgørelse respekteres.

Ifølge luxembourgsk ret er der flere muligheder for at overvinde en systematisk vægring ved at efterkomme en afgørelse vedrørende forældremyndighed. Dels er der mulighed for en sanktion af civilretlig karakter, nemlig en tvangsbøde, dvs. at den særlige domstol i børnesager dømmer den misligholdende forælder til at betale et bestemt beløb for at tvinge ham/hende til at opfylde sin forpligtelse in natura. Sagen indledes ved kredsdomstolen på det sted, hvor barnet har sit opholdssted.

I tilfælde af at en af forældrene gentagne gange undlader at overholde retsafgørelser vedrørende retten til samvær og retten til at have barnet boende eller til delt bopæl, kan den særlige domstol i børnesager desuden foreslå familiemægling. Hvis den manglende overholdelse varer ved, kan den særlige domstol i børnesager på anmodning af den skadelidte forælder ændre tildelingen af forældremyndigheden, henholdsvis retten til samvær eller til at have barnet boende, til fordel for den anden forælder.

Dels er der fastsat strafferetlige sanktioner i tilfælde af ulovlig tilbageholdelse, fjernelse eller bortførelse af et barn (infraction de non-représentation d'enfant). Enten kan anklagemyndigheden (le Parquet) indlede sagen af egen drift, eller den forurettede part kan indgive en anmeldelse. Kredsdomstolen, der sættes som strafferet, fastsætter straffen og størrelsen af en eventuel skadeserstatning til den forurettede part. Det er ikke nødvendigt med en advokats mellemkomst.

15 Hvad skal jeg gøre for at få en afgørelse om forældremyndighed, der er truffet af en domstol i en anden medlemsstat, anerkendt og fuldbyrdet i denne medlemsstat?

I medfør af [Rådets forordning \(EF\) nr. 2201/2003 af 27. november 2003](#) om kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser i ægteskabsager samt i sager vedrørende forældremyndighed (i det følgende benævnt "Bruxelles IIa-forordningen") anerkendes enhver afgørelse om forældremyndigheden truffet af en domstol i et andet EU-land (undtagen Danmark) i princippet uden videre i Storhertugdømmet. Med andre ord er anerkendelsen af en sådan afgørelse ikke undergivet nogen procedure.

Imidlertid fuldbyrdes en afgørelse truffet af domstolen i et andet EU-land om forældremyndigheden over et fællesbarn, som er eksigibel og er blevet forkyndt i dette land, i Storhertugdømmet, når den er blevet erklæret for eksigibel efter begæring af en berettiget part. Eksigibilitetsanmodningen skal indgives til præsidenten for kredsdomstolen ved en advokats mellemkomst. Den afgørelse, som træffes af præsidenten for kredsdomstolen, kan indbringes for appelretten (Cour d'appel). Appelrettens afgørelse kan indbringes for kassationsdomstolen (Cour de cassation) ved en kassationsappel (recours en cassation).

Det skal bemærkes, at afgørelser vedrørende samværsret og vedrørende tilbagegivelse af barnet under visse betingelser kan anerkendes og fuldbyrdes, uden at det er nødvendigt at gå igennem den procedure, der er beskrevet i det foregående afsnit.

16 Til hvilken domstol i denne medlemsstat skal jeg henvende mig for at gøre indsigelse mod en afgørelse om forældremyndighed, som er truffet af en domstol i en anden medlemsstat? Hvad er fremgangsmåden i disse tilfælde?

I medfør af Bruxelles IIa-forordningen kan en berettiget part ved en begæring anmode præsidenten for kredsdomstolen om at træffe en afgørelse om ikke-ankendelse af en afgørelse om forældremyndighed, som er truffet af en domstol i et andet EU-land. Det er i dette tilfælde nødvendigt med en advokats mellemkomst.

Begæringen kan kun afvises af følgende grunde:

fordi afgørelsen er i klar modstrid med grundlæggende retsprincipper

fordi barnets forklaring ikke er blevet hørt

fordi sagsøgtes rettigheder ikke respekteres

fordi afgørelsen er uforenelig med en afgørelse truffet i en tilsvarende sag.

Den ene eller den anden part kan indbringe afgørelsen truffet af præsidenten for kredsdomstolen for appelretten. Appelrettens afgørelse kan indbringes for kassationsdomstolen (cour de cassation) ved en kassationsappel (pourvoi en cassation).

17 Hvilken lovgivning finder anvendelse i en sag om forældremyndighed, hvor barnet eller parterne ikke bor i denne medlemsstat eller er af forskellig nationalitet?

Der bør sondres mellem spørgsmål om lovvalg og spørgsmål om domstolens kompetence. I forbindelse med forældremyndighed er de domstole, hvor barnet har sit sædvanlige opholdssted, kompetente (artikel 8 i Bruxelles IIa-forordningen og artikel 5 i Haagerkonventionen af 19. oktober 1996 om kompetence, lovvalg, anerkendelse, fuldbyrdelse og samarbejde vedrørende forældreansvar og foranstaltninger til beskyttelse af børn). Lovvalget er ligeledes defineret i ovennævnte Haagerkonvention. Barnets nationalitet er uden betydning. Således har myndighederne i den kontraherende stat, hvor barnet har sit sædvanlige opholdssted, i dette tilfælde den særlige domstol i børnesager, kompetence til at træffe foranstaltninger til beskyttelse af barnets person og dets formuegenstande. Udøvelsen af forældremyndigheden er underlagt lovgivningen i den stat, hvor barnet har sit sædvanlige opholdssted, eller i tilfælde af ændring af barnets sædvanlige opholdssted lovgivningen i den stat, hvor det nye opholdssted er beliggende.

Relevante links

[Forældremyndighed i Storhertugdømmet Luxembourg](#) (Brochure)

Legilux

Sidste opdatering: 18/12/2019

De nationale sprogudgaver af denne side vedligeholdes af EJN-kontaktpunkterne. Oversættelserne er lavet af Europa-Kommissionen. Eventuelle ændringer af originalen, som de kompetente nationale myndigheder har lavet, er muligvis ikke gengivet i oversættelserne. Hverken ERN eller Kommissionen påtager sig noget ansvar for oplysninger og data, der er indeholdt i eller henvises til i dette dokument. Med hensyn til de ophavsretlige regler i den medlemsstat, der er ansvarlig for nærværende side, henvises der til den juridiske meddelelse.

Medlemslandene med ansvar for at forvalte siderne om nationale forhold er i gang med at opdatere noget af indholdet på dette website som følge af Storbritanniens udtræden af EU. Hvis du støder på indhold, som endnu ikke afspejler Storbritanniens udtræden, er det en fejl og vil blive rettet.